

[Jytte Andersen]

Forslag til folketingsbeslutning om betalt frihed til uddannelse.

(Beslutningsforslag nr. B 100).

For bevarelsen og udbygningen af det folkestyrede demokrati er en reform om betalt frihed til uddannelse en simpel nødvendighed. Samfundet og dets beslutningsprocesser kompliceres stadig mere for den enkelte, og det gør det vanskeligt for ikke-eksperten at tage politisk stilling. Skal den enkelte i fremtiden have en mulighed for at øve indflydelse på samfundet, kræver det derfor en betydelig almen viden, der med mellemrum bliver suppleret.

En reform om betalt frihed til uddannelse vil gøre uddannelseskløften mindre. Det har betydning ikke alene for bestræbelserne for at øge ligheden i samfundet, men også for erhvervslivets fremtidige produktion. Fremtidens »videntunge« produktioner kræver en højt uddannet arbejdskraft, der hurtigt kan omstille sig. Dette er kun muligt med en høj almen uddannelse. Denne situation medfører, at arbejdsbegrebet hurtigt må overvejes, idet udviklingen går i retning af en livslang vekselvirkning mellem uddannelse og arbejde.

Socialdemokratiets forslag til folketingsbeslutning om betalt frihed til uddannelse pålægger regeringen inden den 1. januar 1984 at fremsætte lovforslag, der sikrer betalt frihed til uddannelse i arbejdstiden for alle voksne arbejdstagere, ligesom det skal sikres, at arbejdsløse og hjemmearbejdende kvinder også omfattes af ordningen. Deltagelse i ordningen skal være frivillig, og den enkelte skal have ret til selv at vælge sin uddannelse, idet selvstudier dog falder uden for ordningen. Der skal tilbydes undervisning i både almene og erhvervsrettede kompetencegivende fag.

Det fastslås, at arbejdstageren har ret til at vende tilbage til sin arbejdsplads efter uddannelsesfriheden. Der skal være lovmæssig sikring for, at en løngodtgørelse kan udbetales. Den skal være 100 pct. for de lavtlønnede og for dagpengemodtagere svare til den enkeltes dagpengesats.

Inden for tre år kan en arbejdstager højst være under uddannelse i sammenlagt seks måneder. For at komme i betragtning skal man have et forudgående tilhørsforhold til arbejdsmarkedet svarende til seks års ATP-indbetaling.

Reformens endemål er, at en tiendedel af arbejdsstyrken konstant er under uddannelse. Begyndelsesmålet er 10.000 lønmodtagere. Lønkomensationen udbetales fra en pulje. Det overvejes at lade produktionen yde delvis dækning gennem en afgift.

Puljen administreres af regionale nævn, som også sikrer fleksibilitet i anvendelsen af uddannelsesstilbud, en beskæftigelsesmæssig effekt, og at der sker en prioritering, hvis flere ansøgere, end der er økonomisk dækning for, melder sig.

I dette tilfælde skal uddannelsesbaggrund anvendes som prioritering, ligesom særlige hensyn skal tages til dem, der ønsker at deltage i samfundsmæssige og almene kurser.

For 10.000 arbejdstagere skønnes udgiften til løngodtgørelse at udgøre ca. 1,1 mia kr. Reformens beskæftigelseeffekt på 70 pct. vil dog bringe nettoudgiften ned på 0,3 mia kr. Hertil skal lægges undervisningsudgifter, som anslås til 0,5 mia kr.

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 21/4 83 om lavindkomstkommissionens betænkning nr. 946/1982.

(Redegørelse nr. R 14).

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Lavindkomstkommissionens kommissorium pålagde den at løse følgende tre hovedopgaver:

- at beskrive fordelingen af indkomster og levevilkår
- at analysere årsagerne til denne fordeling
- at pege på, hvorledes uddannelses-, arbejdsmarkeds-, social-, erhvervs- og boligpolitik samt indkomstoverførslerne kan tilrettelægges, så der fremkommer en mere ligelig fordeling af samfundets produktionsresultat.

Kommissionen påbegyndte sit arbejde ved årsskiftet 1976/77, og arbejdet blev afsluttet godt 5 år senere ved offentliggørelsen af kommissionens betænkning den 27. maj 1982.